

जयाच्छीतोष्णादिभिरनभिघातो बाधामात्रो भवति" इतिः
 इदञ्च राजयोगाङ्गं हृद्ययोगाङ्गानि पुनरन्येऽपि वन्वाः-
 काशी० उक्ताः यथा "महासुद्रां नभोसुद्रासुडुयानं जल-
 न्वरम् । मूलबन्धन्तु योवेत्ति स योगी योगसिद्धिभाक् ।
 शोधनं नाडिजालस्य घटनञ्चन्द्रसूर्ययोः । रसानां शोषणं
 सम्यक् महासुद्राभिधीयते । योनिं वाभाङ्गिणापीद्य कृत्वा
 वक्त्रस्थले हनुम् । हस्ताभ्यां प्रहृतं पादं धारयेद्वक्षिणश्चि-
 रम् । प्राणान् कुक्षौ समापूर्य चिरं सञ्चारयेच्छूनैः ।
 एषा प्रोक्ता महासुद्रा महारोगविनाशिनी । चन्द्राङ्गे तु
 समभ्यस्य सूर्याङ्गे पुनरभ्यसेत् । या तच्छ्रुत्वा भवेत्
 संख्या ततोसुद्रां विस्मयेत् । न हि पथ्यसपथ्यं वारसाः
 सर्वेऽपि नीरसाः । अपि घोरं विषं पीतं पीयूषमिव
 जीर्यति । ज्यकुष्ठयुदावर्त्तं गुल्माजीर्णपुरोगमाः । तस्य
 दोषाः ज्यं यान्ति महासुद्राञ्च योऽभ्यसेत् । कपाल-
 कुहरे जिह्वा प्रतिष्ठा विपरीतगा । भ्रूवोरन्तर्गता दृष्टि-
 सुद्रा भवति खेचरी । न पीड्यते सरोगेण न च लिप्येत क-
 र्मणा । बाध्यते न स कालेन योसुद्रां वेत्ति खेचरीम् । वि-
 त्तञ्चरति खे यस्माज्जिह्वा चरति खेगता । तेनैषा खेचरी
 नाम सुद्रा सिद्धिर्निषेवितः । यावद्दिन्दुः स्थितोदेहे ताव-
 न्मृत्युभयं कुतः । यवद्विह्वा नभोसुद्रा तावद्दिन्दुर्न गच्छति ।
 उड्डोन्मूढो रुते यस्मादहोरात्रे महाखगः । उडुयानं
 ततः प्रोक्तं तत्र बन्धोऽभिधीयते । जठरे पश्चिमं जालु-
 नाभेरुर्ध्वं धारयेत् । उडुयानं ह्ययं बन्धोऽत्योरपि
 भयं जनेत् । बध्नाति हि शिराजालमधोगासिनं भोजनम् ।
 एष जलन्वरो बन्धः कण्ठे दुःखौघनाशनः । जलन्वरे कृते
 बन्धे कण्ठसङ्कोचलक्षणे । न पीयूषं पतत्यग्नौ न च वायुः
 प्रधावति । पश्चिं भागेन संपीड्य योनिमाकुञ्चयेद्भुदम् ।
 अपानमूर्ध्निमाकृष्य मूलबन्धोऽभिधीयते । अपानप्राणयो-
 रैक्यं जये मूलपुरीषयोः । युवा भवति दृढोऽपि सततं मूलबन्ध-
 नात्" ।

इदयामलेऽनेकविधान्यासनानि दर्शितानि यथा । "अथा-
 सनप्रभेदञ्च शृणुष्व सिद्धिकाङ्क्षिणाम् । यत्र तत्र
 पूजकानां सिद्धिरस्य महीतले । अधोऽसनासनं नाथ !
 सर्वेषां प्राणिनां सुखम् । ऊर्ध्वभाग्येण देवेश ! धारयेत्
 सारतं सुधीः । सर्वासनानां श्रेष्ठं हि ऊर्ध्वपादो हि यत्-
 चरेत् । तदैव सहितां सिद्धिं ददाति वायवी कला ।
 पद्मासनं तथा कुर्यात्प्राणवायुषु सिद्धये । शुभासनं सदा
 ध्यायेत् पूरयित्वा पुनःपुनः । उडुसूत्रे वामपादं पुन-

स्तद्विज्ञेयं पदम् । वामोरौ स्थापयित्वा च पद्मपसनमिति
 कृतम् । सव्यापसव्ययोगेन आसनं परिकल्पयेत् । तदैका-
 सनकाले तु द्वितीयासनमारभेत् । पृष्ठे पादद्वयं सीम्नि-
 दृष्ट्वाकुष्ठद्वयं सुधीः । कायसङ्कोचमाकृत्य कृत्वा बद्धासनं
 भवेत् । इति बद्धासनं बद्धा वायुबद्धः पुनःपुनः
 चिकुके स्थापयेद्यत्नाद्वृत्तिं तेजस्य भास्करे । इत्यासनं हि
 सर्वेषां प्राणिनां सिद्धिकारणम् । वायुं वशे तु
 कुर्याद्यः स योगी नात्र संशयः । भावसिद्धिकरं नाथ !
 सर्वेषां दृष्टिकारणम् । वामपादतले कुर्यात् पादं दक्षिण-
 मेव तत् । सव्यापसव्ययोगेन आसनद्वयमेव च । सर्वत्रैवं-
 प्रकारञ्च कृत्वा नातीव साधयेत् । शृणुष्वन्यान्यासनानि
 हात्रिं शतसंख्यकानि च । सव्यापसव्ययोगेन द्विगुणं प्रभ-
 वेदिह । चतुःपञ्चासनानीह वदामि वायुशोधनात् । हा
 त्रिं शतपन्थिभेदेन कल्पयेत् वायुद्वये । कार्मुकासनमा-
 कृत्य उदरे पूरयेत् सुखम् । तदा वायुर्वशं याति कालेन
 सूक्ष्मवायुना । बद्धपद्मासनं मन्त्री वेष्टयित्वा प्रधा-
 रयेत् । करेण दक्षिणेनैव वामपादाङ्गुलीतटम् । सव्या
 पसव्यद्विगुणं कार्मुकासनमेव च । कार्मुकद्वययोगेन शरव-
 न्वायुना नयेत् । कुक्कुटासनमावक्ष्ये नाडीनिर्मलहेतुतः ।
 सत्कुलागममार्गेण कुर्यात् वायुनिवेशनम् । निजहस्ता-
 द्वयं भूमौ पातयित्वा जितेन्द्रियः । पद्मां बद्धा करौ
 देव ! कर्परद्वयसध्यतः । सव्यापसव्ययुगलं कुक्कुटं ब्रह्मणा-
 कृतम् । बद्धं कृत्वा अधःशीर्षं यः करोति खगासनम् ।
 खगासनप्रसादेन असलोपोभवेद्भुतम् । पुनःपुनः अमा-
 देव विषयअसलोपकृत् । लोलासनं सदा कुर्यात् वायु-
 लौख्यापघातनात् । स्थित्वायुप्रसादेन स्थिरचेता भवेद्भु-
 तम् । पद्मासनं समाकृत्य पादयोः सन्निगहरे ।
 हस्तद्वयमधोदेशे नियोज्य कुक्कुटाकृति । निजहस्ताद्व-
 लनं निपात्य हस्तनिर्भरम् । तस्मात् शरीरसुखाय स्थिरप-
 द्मासनेऽनिलम् । स्थित्वैतदासने मन्त्री अधःशीर्षं करोति
 चेत् । उत्तमं त्वासनं ज्ञेयं योगिनामतिसुखं भम् ।
 एतदागममात्रेण शरीरं शीतलं भवेत् । पुनःपुनः
 शोधनेन चेतना कुण्डली भवेत् । सव्यापसव्ययोगेन
 यः करोति पुनःपुनः । पूरयित्वा मूलपङ्के सूक्ष्मवायुं
 विकुम्भयेत् । हस्ताकुम्भकमेव हि सूक्ष्मवायौ लसद्दिधौ ।
 मूलादिब्रह्मरन्धान्ते स्थापयेत् गगने पदे । एतत् शुभा-
 सनं कृत्वा सूक्ष्मरन्ध्रेष्वशेषतः । सूचोरन्ध्रे यथा सूत्रं
 पूरयेत् सूक्ष्मवायुना । एवं क्रमेण वन्वासात् पूरकस्यापि